

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

Lekárska fakulta

KLINIKA DETÍ a DORASTU LF UPJŠ a DFN

Klinika detí a dorastu LF UPJŠ a DFN, SNP 1, 040 11 Košice
tel.: +421 (055) 235 4182, VoIP 3283, IČO: 00397768
<http://upjs.sk/lekarska-fakulta/klinika/deti-a-dorast/>
e-mail: milan.kuchta@upjs.sk

POSUDOK

na vedecko-výskumnú a pedagogickú činnosť

doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD.,

vedeckej pracovníčky Ústavu lekárskej a klinickej biochémie LF UPJŠ v Košiciach,

v súvislosti so začatím jej vymenúvacieho konania za profesorku v odbore Antropológia

Menovacím dekrétom dekanky FHPV PU, prof. MVDr. Janky Poráčovej, PhD., MBA, som bol vymenovaný za oponenta pre vymenúvacie konanie **doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD.**, vedeckej pracovníčky Ústavu lekárskej a klinickej biochémie LF UPJŠ v Košiciach, za profesorku v odbore Antropológia

Vzhľadom na to, že som bol aj oponentom jej habilitačnej práce a poznal som ju aj z viacerých obhajob dizertačných prác, v ktorých bola precíznym oponentom a taktiež som poznal časť jej vedecko-výskumného zamerania a výstupov z neho, rád som prijal toto menovanie.

Jej záujem o vedecko-výskumnú prácu sa datuje už od štúdia na vysokej škole, kde po ukončení II. stupňa VŠ štúdia na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v odbore Antropológia - zoológia nastúpila do internej aspirantúry a potom prešla do externej formy doktorandského štúdia na FHPV PU v Prešove. Následne získala titul RNDr. na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ a v roku 2003 titul PhD. v odbore Antropológia na FHPV PU. Habilitovala na tej istej fakulte v roku 2016 a v tom istom roku získala aj vedecko-kvalifikačný stupeň IIa.

Pedagogická činnosť

Na LF UPJŠ sa pedagogickej činnosti venuje od roku 2007, kde sa podieľa na výučbe v slovenskom i anglickom jazyku u študentov všeobecného lekárstva a zubného lekárstva, vedie semináre a cvičenia z predmetov lekárská chémia a biochémia. Podieľa sa aj na vedení záverečných prác (9). Ako školiteľka 3. stupňa vedie doktorandov v študijnom programe Klinická biochémia (6), je aj členkou odborovej komisie pre študijný odbor Biológia.

S pedagogickou činnosťou je spätá aj tvorba učebných textov a skrípt. Doc. Vašková je autorkou alebo spoluautorkou 4 učebníc a 2 skrípt. Aj jej posudková činnosť je pravidelná a obsahuje 62 recenzií pre zahraničné periodiká, 3 recenzie monografií, oponentskú činnosť (posudky bakalárskych a diplomových prác - 4), posudky dizertačných prác (11), posudky skrípt (2). V tejto súvislosti zmienim aj posudzovanie grantových projektov KEGA a VEGA, ktorých vypracovala doposiaľ 5 a ďalšie 3 posudky boli na inštitucionálne granty. Absolvovala aj viaceré zahraničné študijné pobyty cez Erasmus+ (Taliansko, Maďarsko, Turecko) a opakované pobyty na Lekárskej fakulte v Pécs (Maďarsko).

Vedecko-výskumná činnosť

Prehľad publikačnej činnosti a jej zameranie poukazujú na kontinuálny záujem o problematiku týkajúcu sa najmä oxidačno-antioxidačných procesov a ich ovplyvnenia napr. rastlinnými extraktmi. Viacerými experimentálnymi štúdiami, ktorých výsledky boli publikované najmä v zahraničných periodikách, potvrdila hlboké vedomosti a experimentálnu erudíciu pri štúdiu toho významného subcelulárneho pochodu. Výsledky týchto výskumov je perspektívne možné využívať aj vo veterinárskej, ale aj v humánnej medicíne.

Tento výskum bol často podporený najmä riešením grantov na ktorých sa podieľala ako vedúca projektu (1x), ako zástupca vedúceho (4) alebo ako spoluriešiteľ (8). Boli to najmä projekty grantovej schémy VEGA, ale aj bilaterálne (rakúsko - slovenské a maďarsko - slovenské) projekty. Výsledky jej experimentálnej práce a ostatnej vedecko-výskumnej činnosti boli uverejnené v karentovaných časopisoch (31), v ostatných zahraničných časopisoch (30) a v ďalších 32 domácich periodikách. Ďalších 11 vedeckých prác je registrovaných vo WoS alebo Scopus. O ich význame a ohlase svedčí aj spolu 412 citácií, z ktorých 266 je registrovaných v databázach WoS alebo Scopus a ďalších 108 citácií je v zahraničných periodikách. O zahraničnom ohlase prác doc. Vaškovej môžu svedčiť aj odporúčacie listy profesorov Pála Perjéšihó z Univerzity v Pécsi (Maďarsko), Vincenza De Fea z Univerzity v Salerne (Taliansko) a Sema Askin Keceliho z Kocaeli univerzity v

(Turecko), ktorí oceňujú výsledky vedeckej a pedagogickej činnosti doc. Vaškovej a odporúčajú jej menovanie za profesorku.

Od ukončenia vysokoškolského štúdia, cez doktorandské štúdium, stále aktívnu vedeckú činnosť, pedagogickú činnosť s príslušným pemzom publikačných aktivít, často na podklade riešenia získaných vedeckých grantov, demonštruje doc. Vašková svoj dlhodobý profesionálny záujem o problematiku biochemických procesov odohrávajúcich sa v ľudskom organizme, o možnostiach jeho ovplyvňovania a ich významu v zdraví i chorobe.

Záver:

Doterajšia vedecko-výskumná, pedagogická a publikačná činnosť **doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD.**, potvrdzuje jej vytrvalosť a precíznosť a cieľavedomosť v práci i v aktivitách pri výchove študentov a doktorandov.

Na základe uvedených skutočností odporúčam, aby bol **doc. RNDr. Janke Vaškovej, PhD.**, po úspešnom priebehu inauguračného konania **udelený** vedecko-pedagogický titul „**profesor**“ v odbore **Antropológia**.

Košice 10.09.2021

Doc. MUDr. Milan Kuchta, CSc. mim. prof.

POSUDOK
na vedecko-výskumnú a pedagogickú činnosť
doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD.
v súvislosti so začatím jej vymenúvacieho konania za profesorku v odbore habilitačného
konania a inauguračného konania Antropológia

Pri vypracovaní posudku som vychádzal z inauguračného spisu, ktorý mi bol doručený. Vedecko-pedagogická charakteristika ako aj prehľadová tabuľka plnenia minimálnych ale náročných kritérií ukazuje, že uchádzačka o menovanie za profesorku ich jednoznačne prevyšuje. Vedeckú činnosť uchádzačky sledujem už od jej doktorandského štúdia. Dlhodobo sa venuje experimentálnemu a aplikovanému výskumu účinkov vybraných látok na antioxidačné procesy. Vo vedeckej práci úspešne pokračovala napr. pri určovaní markerov oxidačného stresu v klinickej antropológii. O jej úspechoch svedčia publikácie v renomovaných domácich ale hlavne zahraničných odborných časopisoch. Sledovala schopnosť ovplyvniť redoxný stav organizmu po podaní humínových kyselín v izolovaných hepatocytoch potkanov. Zaujímavou experimentálnou prácou je aj sledovanie vlastností extraktov niektorých rastlín pri prevencii rôznych ochorení súvisiacich s oxidačným stresom. Z prírodných látok skúmala využitie humínových kyselín, escínu z pagaštanu konského, extrakt šalvie a oregána, sibírsky ženšien a stéviu, pričom upozornila na skutočnosť, že príjem rastlinných extraktov je potrebné starostlivo zvážiť napriek deklarovaným pozitívnym účinkom na organizmus aj v čase oxidačného stresu. Autorka ďalej študovala vplyv synteticky pripravených látok, ktoré sú zvyčajne toxické nie len pre napr. nádorové bunky, ale aj pre ostatné bunky. Na základe toho boli pripravené zlúčeniny s ferocénovými substituentmi, ktoré ich vlastnosti zvýraznili a pre normálne bunky boli bezpečné.

V ďalšej významnej experimentálnej práci testovala vplyv kyseliny retinovej a jej dávky na vznik a prevenciu rázštepov neurálnej trubice potkanov pričom zistila, že preventívny efekt kyseliny retinovej nie je z dlhodobého hľadiska pozitívny. Autorka skúmala tiež efekt polyfenolov, konkrétne vybraných chalkónov na mitochondriálne funkcie, pričom zistila dvojité efekty týchto látok na niektoré funkcie mitochondrií. Tiež zistila cytotoxické účinky vybraných chalkónov a potvrdila ich schopnosť aktivovať vnútornú apoptotickú dráhu v hepatálnych mitochondriách. V ďalších štúdiách sa venovala vplyvu selénu u septických pacientov s akútnym poškodením pľúc, kde u suplementovaných pacientov došlo k zníženiu mortality takmer o 17%. Tento efekt však absentoval u pacientov s poškodením obličiek. Sledovala vplyv aditívnych látok na zápalový proces spojený s oxidačno-

antioxidačnou dysbalanciou. Venovala sa aplikácii adjuvantnej terapie u kriticky chorých pacientov kde zistila pozitívny efekt tejto terapie na zlepšenie parametrov antioxidačnej ochrany.

Celkový súčet jednotiek publikačnej činnosti doc. Vaškovej dosahuje 204 záznamov z čoho 31 je registrovaných v databázach WoS a Scopus. Výsledky publikovaných prác uchádzačky boli reflektované v 412 citáciách, z čoho je 266 registrovaných v databázach WoS a Scopus. Doc. Vašková je tiež autorkou 2 vedeckých monografií.

Autorka výsledkami celého radu klinických aplikácií predstavuje svoju víziu prepojenia medzi experimentálne získanými poznatkami a ich využitím v oblasti klinickej antropológie a medicíny. Práce uchádzačky priniesli celý rad nových poznatkov, ktoré sú významným prínosom v odbore.

Pedagogická činnosť doc. Vaškovej úzko súvisí s jej vedeckou činnosťou. Vyplýva to aj z prehľadnej tabuľky tejto činnosti. Bola vedúcou, alebo zodpovednou riešiteľkou 5 projektov VEGA a spoluriešiteľkou ďalších 5 projektov VEGA, jedného projektu SORO, dvoch projektov ASO a jedného HO projektu.. Podieľa sa na výučbe študentov všeobecného a zubného lekárstva vedením praktických cvičení a seminárov z predmetov lekárska chémia a lekárska biochémia v slovenskom jazyku a od roku 2009 aj v anglickom jazyku. Ďalej sa podieľala na vedení záverečných prác: bakalárskych, diplomových a dizertačných ako školiteľka/konzultantka. Viedla troch úspešne ukončených doktorandov v súčasnosti vedie troch doktorandov ako školiteľka v študijnom programe klinická biochémia. Je autorkou 4 vysokoškolských učebníc a dvoch učebných textov.

Je potrebné oceniť nie len bohatú publikačnú činnosť uchádzačky ale aj ohlasy na jej prácu a aplikáciu dosiahnutých výsledkov v medicínskej praxi. Môžem konštatovať, že doc. RNDr. Janka Vašková, PhD., vybudovala vedeckú školu, ktorá je založená na prepojení klinickej medicínskej a antropologickej praxe s vedeckým výskumom. Výsledky vedecko-výskumnej činnosti uchádzačky našli odozvu aj v zahraničí o čom svedčia odporúčacie listy prof. Vincenza De Fea z Univerzity v Salerne, prof. Pál Perjésiho z Univerzity v Pécsi a prof. Sema Askin Keceliho z Kocaeli univerzity v Turecku, ktorí jednoznačne oceňujú tak vedecké ako aj pedagogické výsledky doc. Vaškovej a doporúčujú jej menovanie za profesorku.

Záver:

Záverom konštatujem, že doc. RNDr. Janka Vašková, PhD., splnila všetky náročné kritéria Prešovskej univerzity v Prešove na menovanie profesorkou v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Antropológia., a ich aj vysoko prekračuje. Rovnako spĺňa všetky kritériá po stránke pedagogickej, vedecko-výskumnej a odbornej. Na základe uvedených

skutočností odporúčam, aby doc. RNDr. Janke Vaškovej, PhD. bol po úspešnom priebehu inauguračného konania udelený vedecko-pedagogický titul „**profesor**“ v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Antropológia.

3. septembra 2021

prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc.

POSUDOK

na vedecko-výskumnú a pedagogickú činnosť

Doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD.

**V súvislosti so začatím jej vymenúvacieho konania za profesorku v odbore
habilitačného konania a inauguračného konania Antropológia.**

O vedeckú prácu doc. Janky Vaškovej, PhD. sa zaujímam už dlhšiu dobu. Bol som oponentom aj jej habilitačnej práce. Už vtedy som konštatoval, že sa dlhodobo venuje experimentálnemu a aplikovanému výskumu účinku vybraných látok na antioxidačné pochody u pacientov a dosahuje pozoruhodné výsledky. Vo vedeckej práci úspešne pokračovala napr. pri určovaní markerov oxidačného stresu v klinickej antropológií. Že je úspešná o tom svedčia jej publikácie v renomovaných našich, ale hlavne v renomovaných zahraničných odborných časopisoch. Preto, čo sa týka jej vedecko-výskumnej činnosti nie je potrebné sa o nej ďalej zmieňovať, vysoko ju oceňujem.

Pedagogická a vzdelávacia činnosť:

Pedagogická činnosť doc. Vaškovej úzko súvisí s jej vedeckou činnosťou. Vyplýva to aj z prehľadnej tabuľky tejto činnosti. Bola vedúcou, alebo zodpovedným riešiteľom 5 projektov VEGA a spoluriešiteľom ďalších 5 projektov VEGA, jedného projektu HO a dvoch projektov ASO. To svedčí o jej nadpriemernej angažovanosti pri riešení vedeckých projektov. Oceňujem aj jej angažovanosť pri výchove študentov a PhD. študentov, ktorí sa aktívne zúčastňujú riešených projektov. To je pre nich najlepšia škola, po ukončení, angažovať sa vo vedeckom výskume.

Vysoko oceňujem aktivity adeptky na profesorku, najmä v tom, že v tabuľke všeobecné povinné kritéria potrebné pre udelenie profesúry, skoro všetky, nie len spĺňa, ale vysoko prekračuje. Hlavne ide o publikácie a citácie.

Súčasne sa chcem vyjadriť k odporúčacím listom prof. Dr. Serma Askin KECELI, prof. Vincenzo De Feo a prof. Pál Perjési, ktorí jednoznačne oceňujú tak vedecké výsledky doc. Vaškovej ako aj jej pedagogickú činnosť a doporúčajú jej menovanie na profesúru. Ja len môžem potvrdiť, že po preštudovaní všetkých podkladov plne s nimi súhlasím.

ZÁVER:

Činnosť doc. RNDr. Janky Vaškovej, PhD. môžem posúdiť nielen na základe jej vedeckej práce, hodnotných publikácií a úspešnej prednášateľskej a pedagogickej činnosti, ale aj na základe pracovného kontaktu v dlhšom období. Vysoko si cením jej presnosť pri práci, jej principiálny prístup pri odborných diskusiách a pedagogický nadhľad pri výchove študentov a aspirantov. Bez týchto vlastností by bolo sotva možné dosiahnuť jej doterajšie úspechy, ktoré si vyžiadali širokú spoluprácu s celým okruhom mimoklinických a klinických pracovníkov.

Na základe uvedených skutočností odporúčam, aby doc. RNDr. Janke Vaškovej, PhD. bol po úspešnom priebehu inauguračného konania udelený vedecko-pedagogický titul **„profesor“ v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Antropológia.**

6. septembra 2021

prof. Ing. Jozef Timko, DrSc.

FPV UCM Trnava